

PMB : programari lliure d'automatització de biblioteques

Patricia Russo Gallo

Grup de Treball de programari lliure per als professionals de la informació (COBDC)

<http://www.soft-libre.net>

1 Introducció

Són molts els motius pels quals una biblioteca decideix informatitzar el seu sistema de gestió i són molts, també, els motius pels quals algunes biblioteques es decanten pel programari lliure a l'hora de fer la selecció dels sistemes de gestió de biblioteques.

Un d'aquests sistemes lliures de gestió de biblioteques és PMB.

PMB es va crear a França al 2002 sota la llicència francesa de programari lliure CeCILL. Actualment funciona la versió 2.1 (però ja s'està actualitzant a la v. 2.2), que s'ha traduït a diversos idiomes, entre ells català i castellà.

El programa està recolzat per una empresa (PMB Service) dedicada exclusivament a oferir serveis a biblioteques i centres de documentació que vulguin fer servir PMB, del qual ells són els desenvolupadors principals amb la col·laboració de la gran comunitat d'usuaris (<http://www.sigb.net>).

Aquesta comunitat d'usuaris tenen diverses vies de comunicació (l·listes de distribució, wiki i fòrums) des d'on gestionen el desenvolupament, les traduccions i el suport tècnic que els usuaris necessiten (<http://www.sigb.net/communaute>).

També podem trobar els manuals d'usuaris, manuals d'instal·lació i manuals d'administrador a: <http://www.sigb.net/doc.php>, tots en francès, anglès i castellà. Tota aquesta documentació és propietat intel·lectual de PMB Service sota llicència Creative Commons.

2 Característiques

2.1 Llicència

La llicència CeCILL de programari lliure està sotmesa al dret francès i és compatible amb la llicència GNU/GPL (<http://www.cecill.info>).

Aquesta llicència garanteix els principals drets de tot programari lliure:

- llibertat d'ús del programa
- llibertat de distribució del programa
- llibertat de modificació del programa
- llibertat de distribució de les modificacions del programa

Aquesta llicència implica una sèrie d'obligacions per part dels usuaris o desenvolupadors:

- Les distribucions del programa modificat han d'anar sotmesa a aquesta llicència i les seves garanties.
- També s'aplicarà aquesta llicència a qualsevol modificació d'una part o de tot el programa. A pesar que pot anar acompanyada d'una altre llicència.
- Les distribucions de les modificacions del programa tenen dret a anar acompanyades del codi font

i ha de permetre l'accés i modificació d'aquest codi.

Les llicències lliures garanteixen la durabilitat del sistema de gestió de la biblioteca permetent la seva evolució en funció de les necessitats o requeriments del centre usuari del programa.

2.2 Requeriments

- Del maquinari:

Pentium d'1 Ghz

Memòria recomanada 256 Mb

- Del software:

Sistema operatiu: Linux, Windows 98//2000/XP, MacOS X

Servidor web capaç d'integrar llenguatge PHP (per exemple: Apache)

Llenguatge PHP v. 5

Gestor de bases de dades MySQL v. 4.1

2.3 Funcionalitats

PMB funciona sota interfície web, treballa amb format UNIMARC i permet la gestió d'una biblioteca o d'una xarxa de biblioteques integrada a un catàleg col·lectiu.

Està disponible en els següents idiomes: francès, espanyol, anglès, italià, holandès, portuguès, català i àrab.

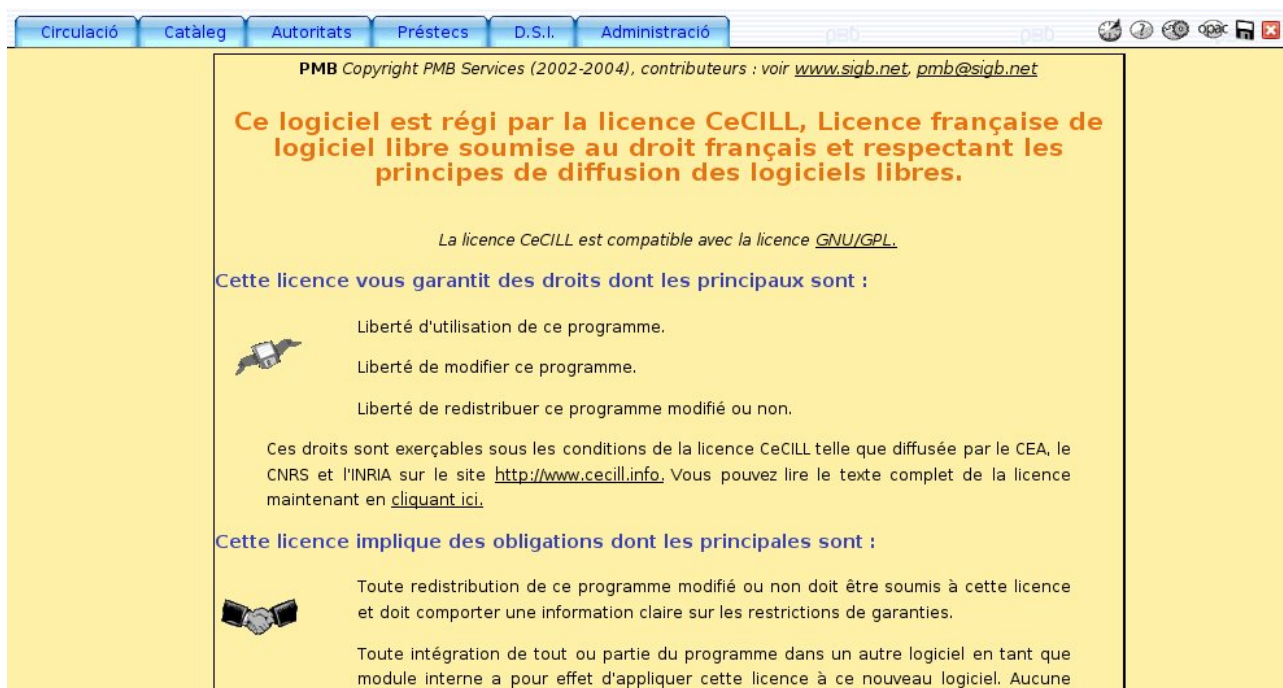
Entre les funcionalitats més importants destaquem:

- gestió d'autoritats (autors, editors, col·leccions, matèries, etc.)
- gestió de préstec, reserves, etc.
- permet la importació i exportació de registres
- gestió de publicacions periòdiques
- gestió d'usuaris i administradors del sistema
- fàcil configuració i parametrització.

El sistema d'importació de registres és en format UNIMARC, però incorpora un sistema de conversió i exportació a formats USMARC, BCDI i XML PMB.

És important destacar també l'ús del protocol Z39.50 que permet la cerca i importació de registres bibliogràfics d'altres biblioteques connectades a Internet a través d'aquest protocol.

Una altre funcionalitat de PMB és el seu sistema de còpies de seguretat, que permet localitzar-les a diferents llocs del disc, guardar grups de taules i tenir un històries de les còpies ja realitzades.

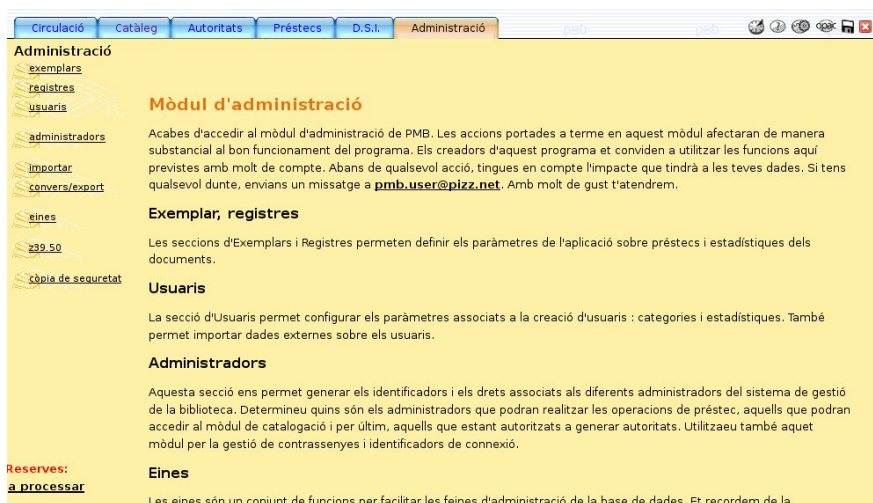
Pantalla 1. Plana d'inici de PMB, entrant com administrador del sistema.

3 Mòduls

Els mòduls dels que disposa PMB i que detallarem a continuació són: administració, catàleg, préstec, autoritats, DSI i OPAC.

3.1 Mòdul d'Administració

El mòdul d'administració està dividit en 6 seccions que permeten la parametrització i configuració del programa.

Pantalla 2. Plana principal del mòdul d'administració.

3.1.1 Paràmetres dels registres bibliogràfics

Inclou la parametrització dels exemplars (tipus de document, localització, etc.), els registres bibliogràfics (origen, estat, etc.) i les tipologies d'usuaris (categories, importació, etc.).

3.1.2 Gestió d'administradors i usuaris

Permet l'entrada i administració d'usuaris del sistema. A cada usuari se li pot donar diferents privilegis de gestió del programa, entre ells: préstec, catalogació, autoritats, DSI, administració, còpies de seguretat i preferències.

3.1.3 Paràmetres d'importació

Aquesta secció inclou les opcions d'importar registres i el convertidor i exportació de registres. Com ja s'ha comentat anteriorment, PMB funciona amb format UNIMARC, per aquest motiu disposa d'un convertidor de formats USMARC, BCDI o XML PMB a format UNIMARC per facilitar la importació de registres d'altres catàlegs. De la mateixa manera que l'exportació també permet transformar els registres UNIMARC en els formats d'exportació UNIMARC o XML PMB.

3.1.4 Altres eines

Inclou eines de gestió i manteniment de les taules de la base de dades MySQL amb que està estructurat el programa. Podem esborrar, actualitzar i fer el manteniment de les taules, podem modificar els paràmetres de l'OPAC amb els missatges de reserves, reclamacions, etc.

3.1.5 Catàlegs Z39.50

Des d'aquí es gestiona l'accés als diferents catàlegs que fan servir protocol Z39.50 i amb els quals treballarem amb la importació de registres. Podem afegir, modificar o eliminar catàlegs.

3.1.6 Còpies de seguretat

Permet la gestió de les còpies de seguretat, oferint la possibilitat d'establir el lloc del disc dur on s'han de guardar, poder fer còpies d'un grup determinat de taules i veure l'historial de les còpies realitzades.

3.2 Mòdul de catalogació

El mòdul de catalogació està dividit en 5 seccions que permeten cerca i catalogació d'obres i publicacions periòdiques, entre d'altres com la gestió dels cistells, les prestatgeries i l'ús del cercador de catàlegs via el protocol Z39.50.

Circulació Catàleg Autoritats Préstecs D.S.I. Administració

Obres
cercar
nou registre
últims registres

Publ. periòdiques
cercar
nova publicació
periòdica

Panells
gestió
sel·lecta
puntuació
accions

Prestatgeries
gestió
creació

Z39.50
cercar

Reserves:

Cerca : Autor/títol

Autor/títol Matèries/temes Termes del tesaure Editorial/col·lecció Panells Avançada

Autor/títol

Títol

Autor

Entrar alguns caràcters per cercar. També pots escriure una expressió de cerca.

Tipus de documents : tots els tipus de documents

Estat del registre : tots els estats

Núm. d'exemplar, ISBN o DL

Cercar

Pantalla 3. Plana principal del mòdul de catalogació.

3.2.1 Obres

En aquesta secció trobem el cercador del catàleg d'obres general, l'entrada de nous registres i la llistes dels últims registres catalogats.

Permet 5 tipus de cerca:

- una bàsica pels camps títol, autor o número de ISBN.
- una avançada on podem seleccionar els diferents camps a combinar.
- una pels camps matèries o classificació.
- una navegant pel tesaurus.
- una que combina l'editor i la col·lecció.

La creació d'un nou registre ens ofereix els diferents camps de la catalogació agrupats per segons la zona de la descripció bibliogràfica a la que pertany el grup de camps. A més, per aquells camps que es fa control d'autoritats permet la cerca al catàleg d'autoritats pertinent per tal de poder seleccionar l'entrada correcta del nom, és el cas dels camps (autor, part de, editorial, col·lecció i matèries, entra d'altres).

Pantalla 4. Creació d'un nou registre al catàleg d'obres.

3.2.2 Publicacions en sèrie

En aquesta secció, igual que a l'anterior, trobem el cercador del catàleg de publicacions en sèrie i l'entrada de nous registres.

Únicament permet un tipus de cerca pel títol de la publicació.

La creació d'un nou registre funciona igual que en el cas de les obres, per agrupació de camps i cerca al catàleg d'autoritats dels camps que així ho requereixen. Però la diferència és que incorpora un registre per al control dels números de la publicació que arriben a la biblioteca, i, molt important,

a cada número permet la catalogació d'articles, als quals també podem associar una plana web amb el format electrònic de l'article, si s'escau.

 PC World

PC World. - [Ed. Informàtica](#)

Llengua : Françès (*fre*)

Estat de les publ. periòdiques

2 Número 0 Exemplars 0 Articles catalogats

Modificar

Crear un número o un element

Reemplaçar per...

Esborrar

Estat de les col·leccions

Numeració	Data o període	Títol	Art.	Doc.	Expl.
324	[08/10/2006]			0	
323	[08/10/2006]			0	

Pantalla 5a. Fitxa d'una revista amb dos números arribats

Modificar un article

 Títol

Títol propi

Títol paral·lel

Complement del títol

 Menció de responsabilitat

 Paginació

Paginació

 Notes

 Indexació

Categories

Classificació

Indexació lliure

Indexació lliure : Introdueix les paraules clau separades per espais

 Llengua de la publicació

 Enllaços (recursos electrònics)

Adreces web associades

Format electrònic del recurs

 Informacions de gestió

Pantalla 5b. Creació d'un article associat a un número de revista.

3.2.3 Cistells

Els cistells són espais d'emmagatzematge de registres bibliogràfics, ítems de publicacions en sèrie, exemplars, etc. Permet crear petites col·leccions de registres per crear inventaris que ens poden ajudar a fer bibliografies, guies de lectura, inventari d'esporga, etc.

3.2.4 Prestatgeries

Les prestatgeries virtuals estan lligades als cistells, permeten ensenyar els registres seleccionats al OPAC o a la plana principal de la web de la biblioteca. És un sistema molt útil per la gestió de llistes de novetats que la biblioteca pot publicar a la seva web. A més aquesta secció pot generar un RSS amb aquest cistell o prestatgeria.

3.2.5 Z39.50

En aquesta secció ens trobem la cerca als catàlegs que hem afegit anteriorment a la nostra llista de biblioteques que fan servir el protocol Z39.50. Podem seleccionar un o varis catàlegs i podem fer la cerca combinant els camps autor, ISBN, paraula clau, matèria i títol.

Cercar Z39.50

Selecció de biblioteques :

- ☐ BN France - ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ1456
- ☐ ENS Cachan - ADVANCE
- ☐ ENS Paris - INNOPAC
- ☐ Library Of Congress - Voyager
- ☐ Polytechnique Montréal - ADVANCE
- ☐ SUDOC - ABES-Z39-PUBLIC
- ☐ Univ Laval (QC) - UNICORN
- ☐ Univ Lib Edinburgh - voyager
- ☐ Univ Lyon 2 SCD - ouvrages
- ☐ Univ Oxford - ADVANCE
- ☐ Univ Valenciennes - INNOPAC

Criteris de recerca :

isbn =

i

autor =

Límit :

Nombre màx. de notícies retornades per cada servidor :

Cercar

Pantalla 6. Cercador de catàlegs amb Z39.50.

3.3 Mòdul de préstec

Com pot mòdul de préstec, permet entrar nous usuaris, fer préstecs i retorns. A més, inclou un sistema de control de reserves, des del qual podem saber quines reserves estan en curs i cal processar. En aquesta secció també trobem la llista de documents retornats que cal ordenar a la sala.

Aquest mòdul va molt lligat a un altre apartat de préstec, informes i estadístiques des d'on podem extreure llistes de documents pendents de retorns, reclamacions, etc. Des d'aquest altre apartat, també podem portar el control dels usuaris que tenen el carnet caducat, el control de l'estat dels números de revistes. A més, hi ha un aplicatiu per generar números de codis de barres automàtics i tota una sèries d'estadístiques i llistes de control d'activitats.

3.4 Mòdul d'autoritats

Un mòdul important a destacar en aquest programa és el del control d'autoritats, que ens ajudarà a establir autoritats i les seves referències creuades de camps com: autors, matèries, editorials, col·leccions, títols de sèries i classificació.

3.4.1 Autors

Als autors, sigui autor o entitat, ens permet afegir informació secundària com les dates de naixement i mort o el seu lloc web, si s'escau, i sobre tot ens permet entrar la forma no correcta del nom, per tal d'establir les referències creuades.

3.4.2 Matèries

Per les matèries ens permet crear un tesaurus de termes, al que a cadascun d'ells podem indicar el terme general, el terme no acceptat i el terme relacionat, a més de comentaris referents al terme afegit.

Gestió de les autoritats : Matèries

Creació una matèria

Etiqueta (français)

Comentari (français)

Terme general

Veure

Veure també

Pantalla 7. Creació de control de matèries, tesaurus.

3.4.3 Editorials

Per al control d'editorials podem afegir tota la informació necessària de l'editorial, tal com adreça, telèfon, població i plana web, si s'escau.

3.4.4 Col·leccions i títols de sèries

La diferència entre col·leccions i títols de sèries, cau en que una sèrie s'entén com l'obra general composta per diferents parts components.

Per tant, a una col·lecció s'afegirà informació relacionada amb ISSN i l'editorial a la que va associada, i a una sèrie únicament es donarà el títol de l'obra, que després, a la catalogació de la part component, podrem afegir al camp del títol de l'obra de la qual forma part (camp "Part de").

3.4.5 Classificació

No hi ha establert cap tipus de sistema de classificació per defecte, a pesar que al manual d'usuari parla de classificació Dewey, és l'usuari del programa el que estableix quin sistema de classificació vol fer servir.

Al control de classificació només hem d'afegir l'etiqueta i algun comentari sobre la mateixa, en aquest cas no es fa cap tipus de relació o vincle entre altres etiquetes de classificació ja entrades.

3.5 Mòdul de DSI

DSI és el servei de Difusió Selectiva de la informació. Aquest és un mòdul que aporta un gran valor afegir al catàleg i serveis de la biblioteca, ja que permet fer difusió d'informació prèviament seleccionada sota un perfil o cerca concret.

Podem dissenyar el perfil de cerca d'informació que volem difondre, a partir dels cistells confeccionats prèviament o a partir d'una equació de cerca. L'equació la podem crear a partir d'una cerca als diferents camps del catàleg amb el terme o expressió que volem que determini la cerca

guardada que servirà per a la difusió periòdica.

Cerca : Avançada

[Autor/títol](#) [Matèries/temes](#) [Termes del tesaure](#) [Editorial/col·lecció](#) [Panells](#) [Avançada](#)

Avançada

Cercar pel camp títol Afegir

Autor	expressió booleana		X
i 	Matèries	expressió booleana	X

Cercar

Pantalla 8. Creació de l'equació de cerca.

3.6 OPAC

L'OPAC es pot parametritzar des del mòdul d'administració, des d'on podrem posar tota la informació complementària sobre la biblioteca (descripció, horari, adreça, etc.).

L'OPAC permet 3 tipus de cerca:

- simple, on podem escriure un terme i seleccionar els diferents camps on pot cercar, entre ells: títol, autors, editors, col·leccions, etc.
- avançada, on podem seleccionar diferents camps del catàleg i combinar termes entre ells.
- temàtica dintre del tesaure.

També ofereix la possibilitat de cercar dintre de les diferents localitzacions de la biblioteca, això és ideal per xarxa de biblioteques o per biblioteques que tenen diferents seus o espais dintre de la biblioteca.

Des d'aquesta plana principal també podem fer enllaç a les prestatgeries virtuals dissenyades, per tal d'ensenyar les llistes de novetats o guies de lectures creades.

Biblioteca test PMB

La biblioteca test de PMB és instal·lació de proves que el GT ha volgut fer per testejar el programa.

Inicio

Selección de la lengua
français

Conectarse
acceder a su cuenta de usuario
identificador

Dirección
Biblioteca test PMB
37370 Barcelona
Barcelona
[contacto](#)

Búsqueda simple Búsqueda avanzada Búsqueda por términos pmb una solución libre para la mediateca

Aquí puede realizar una búsqueda introduciendo una o más palabras claves (título, autor, editorial, materia, ...).

todo tipo de documentos

☒ Títulos	☒ Autores	☐ Subcolección
☐ Editoriales	☐ Colecciones	
☐ Materias	☐ Clasificación	
☐ Palabras claves	☐ Resumen y notas	

Materias

No se te ocurre nada para buscar? Entra dentro de la biblioteca...

[Biblioteca principal](#)

[Colección local](#)

[Magatzem](#)

Estanterías virtuales

Novetats

[Enllaç a altres llocs](#) [Biblioteca test PMB](#) [Cercar a Google](#) [pmb](#)

Pantalla 9. Plana principal de l'OPAC.

4 Conclusions

Com a programari lliure de biblioteques PMB és ideal com a sistema de gestió de biblioteques i centres de documentació, tant petits com grans, i fins i tot per a xarxa de biblioteques. A més les seves característiques, requeriments i funcionalitats ho demostren.

Els seus requeriments no fan difícil la instal·lació ni el seu funcionament, a més sabem que hi ha al darrera una important empresa de serveis dedicada exclusivament al desenvolupament i suport del programa, amb una gran comunitat que col·labora en les millores i traduccions. Això és possible gràcies a la llicència lliure que garanteix aquesta evolució.

A més integra gran funcionalitats molt valorades a un sistema de gestió de biblioteques com són el control d'autoritats amb integració de tesaurus, ús del protocol Z39.50, sistema de distribució de novetats a través de RSS, servei de DSI i sistema de còpies de seguretat personal.

Per tant, PMB pot donar solucions a moltes biblioteques i centres de documentació que están en procés de selecció del sistema de gestió de la seva biblioteca.

5 Referències

A pesar que PMB és un projecte francès, voldria destacar la labor d'alguns centres de Catalunya que el van servir i que col·laboren amb la comunitat d'usuaris a traduir i millorar el programa.

BAU, escola superior de disseny. Biblioteca (Barcelona)

<http://www.baued.org/bibbau>

biblioteca@baued.es

No disposa de catàleg en línia.

Centres de lectura de Girona

http://www.bibgirona.net/plg/cataleg/opac_css/

És un catàleg col·lectiu format per 2 centres.

Biblioteca Municipal de la Celler de Ter (La Celler de Ter, Girona)

bibcellera@ddgi.es

No disposa de catàleg en línia.

Biblioteca Can Roscada (Vilobí d'Onyar, Girona)

biblivil@teleline.es

No disposa de catàleg en línia.

Han migrat de Pergam a PMB

Biblioteca Municipal Anna Nadal i Serra (Riudellots, Girona)

biblioteca@riudellots.com

No disposa de catàleg en línia.

6 Bibliografia

CeCILL : licence française de logiciel libre. 2006. <<http://www.cecill.info>> [Consulta: setembre 2006].

Chudnov, Dan. *Open source library systems : getting started*. 1999.

<<http://www.oss4lib.org/readings/oss4lib-getting-started.php>> [Consulta: setembre 2006].

Ferraro, Joshua. *Why your library needs open source*. 2005. <<http://liblime.com/c/welcome.html>>

[Consulta: setembre 2006].

PMB Services : des services pour PMB. <<http://www.sigb.net>> [Consulta: setembre 2006].

Santos, Roberto. *¿Por qué nos gastamos tanto dinero en software?*. 2003.

<http://www.hispalinux.es/informes/porque_nos_gastamos_tanto_dinero_en_software.html>

[Consulta: setembre 2006].